

לחדש את הישן ולקדש את החדש

...lechadésj et hajasjan oelekadésj et hechadasj...

...om het oude te vernieuwen en het vernieuwde te heiligen...

Rav Kook, de eerste opperrabbijn van Israel

Sjabbat 31 oktober 2009 / 13 chesjvan 5770
 Sidra Lech-lecha, Beresjiet [Genesis] 12:1-17:27
 (Tanach blz. 22-30)
 Haftara: Jehosjoea 5:1-15;
 (Tanach blz. 437-439) .

Vertaling: Paula Reisner

Voor het origineel zie

www.limmud.org/publications/tasteoflimmud/5769/LechLecha

Lech Lecha

Avraham wordt aan ons voorgesteld, die de opdracht krijgt naar Kenaän te gaan. In een volgepakte sidra waarin een veldslag tussen koningen wordt beschreven, wordt Avraham geëerd door een bijzondere koning, Malki Tsedek. Avraham ontmoet God en zij sluiten een verbond. Verder beschrijft de sidra de geboorte van Jisjmaël en de moeilijkheden, die Sarah ondervindt van haar onvervulde kinderwens. De sidra eindigt met Avraham, die alle mannen in zijn familie besnijdt.

Lech Lecha – Marc Soloway

Marc is rabbijn van Bonai Shalom in Boulder, Colorado. Hij is acteur, verhalenverteller en praktiserend geneesheer van alternatieve medicijnen. Marc is een Limmoed-activist sinds 1994 en vorig jaar was hij co-voorzitter van de eerste Limmud Colorado conferentie ooit in de Rocky Mountains gehouden.

Sommige mensen bidden drie keer per dag, anderen wekelijks op Sjabbat en enkelen onder ons eens per jaar op Jom Kipoer. Het maakt niet uit hoe vaak of hoe zelden we bidden, dat ene onderdeel van de liturgie, dat in welke dienst dan ook voorkomt, is de Amida, het "staande gebed" of het "hoofdgebed." De aanvangswoorden van roepen *Elohee Avraham*, "de God van Avraham" aan. Wat is zo bijzonder aan dit centrale personage, wiens verhaal we beginnen te lezen in de sidra van deze week, dat hem en zijn God in onze traditie zo'n speciale status geeft, dat we onze dagelijkse gebeden in zijn naam uitspreken en God zijn Schild noemen (*Magen Avraham*)?

Een klassiek rabbijns parabel, of midrasj, op het allereerste vers van onze sidra, Lech Lecha, vermeldt: "God zei tegen Avram [zijn naam was op dat moment nog niet Avraham]: 'Trek weg uit je land, verlaat je familie, verlaat ook je naaste verwanten, en ga naar het land dat Ik je zal wijzen.' (Beresjiet 12:1). Rabbi Jitschak zei: Dit kan vergeleken worden met een man, die van plek naar plek reisde en op een keer een gebouw in brand zag staan. 'Is het mogelijk dat er niemand is die er op past?' vroeg hij zich af. Op dat moment vertoonde de eigenaar zich en zei: 'Ik ben de eigenaar van het gebouw.' Zo verging het onze voorvader Avraham, die zei: 'Is het mogelijk dat deze wereld zonder gids (*manhig*) is?' Op dat moment vertoonde

zich de Eeuwige, gezegend zij Hij, en zei tegen hem: 'Ik ben de Gids, de Meester van het Universum ...'." (Bereshiet Rabba 39:1)

Het beeld van een gebouw waarvan de vlammen naar alle richtingen naar 't schijnt onbeheersbaar uitslaan, als een metafoor voor de wereld is sterk en emotioneel indrukwekkend. Het voelt inderdaad alsof onze wereld in brand staat en het ligt voor de hand dat wij ons afvragen of er eigenlijk wel een bedoeling of richting erachter zit. Economische crisis; ondenkbare instabiliteit; de potentiële catastrofale uitwerking van klimaatverandering; oorlog; bloedvergieten en afschuwelijk menselijk lijden lijken elk aspect van de wereld, zoals we die kennen, te bedreigen.

Bij het zien van deze hopeloze chaotische puinhoop zou één respons kunnen zijn onze armen in wanhoop in de lucht te gooien. Een andere reactie zou kunnen zijn vast te houden aan het godsvertrouwen van onze voorouders en zeggen 'gam ze jaäwor', 'ook dit zal voorbijgaan.' Avraham, de vader van het godsvertrouwen, gaat verder. Hij opent al zijn zintuigen in een poging de achterliggende boodschappen in de vlammen te begrijpen en de roep om actie te horen in de barstende scheuren. Gods opdracht aan Avraham is om alles dat hij kent en wat hem vertrouwd is achter zich te laten.

De mystieke traditie ziet Avrahams reis als een spirituele zoektocht, waarbij hij aangeleerde levensovertuigingen achter zich laat om te kunnen groeien en te ontwikkelen en nooit stil te staan. Dit is niet tegen te houden, want Gods oproep aan onze voorvader is in wezen ook een oproep aan ieder van ons om weg te gaan uit onze eigen vastgeroeste situaties! Maar dit blijft niet beperkt tot een innerlijke spirituele odyssee; het is tevens een oproep aan ieder van ons een speciale taak te vervullen in de wereld, en wel om het godsvertrouwen vast te houden dat er inderdaad een orde en een betekenis is achter de chaos, dat er een eigenaar is van het brandende gebouw. Sterker nog, het kan zelfs zo zijn dat ieder van ons een stukje verantwoordelijkheid draagt om het vuur te blussen en onze gebroken wereld te helpen repareren.

De God van Avraham is onze God en de God van onze voorouders, *Eloheenoë v'Elohee Avoteenoë*. Onze gebeden zijn er om ons de kracht, de moed en het creatieve visioen van Avraham te geven zodat wij ook levens kunnen leiden van godsvertrouwen, betekenis en overtuiging. Onze God is de zelfde God die Avraham riep en Hij roept ook ons.

Een andere invalshoek – Gail Chester

Het lijkt bijzonder passend dat ik uitgenodigd werd deze bijdrage te schrijven op dezelfde dag dat ik hoorde van de dood van Irene Bruegel, de stichter van Jews for Justice for Palestinians. Mijn interpretatie van de zinsnede "Lech Lecha" is dat God tegen Avraham zegt: "Ga door, schiet op, draai er niet om heen" – goed advies, dat we allemaal kunnen gebruiken als we een moeilijke taak op ons nemen, die ons in conflict zou kunnen brengen met onze naaste verwanten en meest dierbaren.

Een van de zaken waar ik van houd in de Joodse traditie wat betreft het interpreteren van teksten is de manier waarop één tekst op meerdere manieren gelezen kan worden. Enerzijds hebben we Avraham, die afgoden kapotslaat in de werkplaats van zijn vader voordat hij aan zijn reis begint – een daad dat tot een groot conflict tussen hen beiden had kunnen leiden. Anderzijds wordt beweerd, dat Avrahams vader hem op weg vergezelde ver de woestijn in, iets dat vaderlijke steun voor een project suggereert, waar hij waarschijnlijk zo zijn twijfels over had.

Ik ben de moeder van een Joodse tiener, die naar zijn onafhankelijkheid reikt, en ik ben een langjarige politieke activiste. Tegen deze achtergrond intrigeert het mij hoe de symboliek van Lech Lecha voor zo veel materiaal kan zorgen om over na te denken, over hoe praktische en ethische spanningen in onze families, in de Joodse gemeenschap, en in de wijde wereld beheerst kunnen worden, zodat er voor iedereen ruimte ontstaat te groeien en te gedijen.